П III 34

Број 190 — Год. IV. Ујвидек, субота 26 август 1944 Примерак 20 филера

НОВА ПОШТА

„НОВА ПОШТА“ ИЗЛАЗИ СВАКОГ ДАНА УЈУТРУ, ОСИМ ПОНЕДЕОНИКА И ДАНА ИЗА ПРАЗНИКА. РЕДАКЦИЈА И АДМИНИСТРАЦИЈА: УЈВИДЕК, ВИТЕЗ ХОРТИ ИШТВАН ТЕР 6/I ТЕЛЕФОН: 39-39. ПОШТ. ФАХ 260 ЧЕК. РАЧУН КОД ПОШТ. ШТЕД 18.254. МЕСЕЧНА ПРЕТПЛАТА: 6.20 П., ТРОМЕСЕЧНА 15.— П.

Немачка штампа о догађајима у Румунији

У околини Париза се воде жестоке борбе

И јуче су осујећени совјетски покушаји продора између Буга и Нарве

Из главног стана вође Рајха немачка врховна команда саопштава:

У простору северозападно од Париза непријатељ са југа и са запада са јаким снагама следи наше дивизије које су се одвојиле у правцу доњег сектора Асене. Нарочито је жесток био притисак јужно од Елбенфеа, где смо у току јучерашњег дана са контранападом затворили једну празнину на фронту. Западно од Париза непријатељ је прешао у напад потпомаган са много тенкова и дошао до западне ивице града. Распламтеле су се жестоке уличне борбе у спољним квартовима. Покушаји непријатеља да од Мелана западно пређе Сену разбили смо са контранападом. На једном сектору непријатељске снаге још се држе на источној обали реке.

У простору Тулона и Марсеља и даље се воде жестоке борбе. Наши гарнизони у појединим базама успешно потпомагани од обалне артилерије срчано се бране и тако су омогућени покрети одвајања осталих група у правцу Лиона. У брдовитом пределу источно од Роне наше бочне заштитнице боре се са непријатељским брзим одредима, који настојавају да предухитре тактичке покрете наших трупа у долини Роне.

Наши патролни бродови потопили су испред утоке реке Шелде једну непријатељску брзу јединицу, а више њих запалили. Током тих жестоких борби изгубљена је једна наша јединица.

У белгиско-француском простору у орби убили смо 202 терористе. Са појачаном мером продужило се бацање осветничке ватре на простор великог Лондона.

Из Италије није јављено о значајнијој борбеној акцији сем узајамног извиђања.

На јужном сектору Источног фронта пошто су делови румунских одреда на позив издајничке краљевске клике обуставили давања отпора бољшевицима, наше трупе борећи се враћају се дуж Прута и Серета. Током тих борби уништили смо много непријатељских тенкова.

Између Карпата и Висле разбили смо јаке бољшевичке нападе локалног карактера. У мостобрану код Висле западно од Баранова наше пешадиске и тенковске дивизије потпомагане од ваздухопловства и контраавионске артилерије су у чврстим одбранбеним борбама и успешним контранападима продоре у северном правцу. Две моторизоване армије као и 12 совјетских стрељачких дивизија претрпеле су током тих борби најтеже губитке. Од 11 до 23 августа у тим борбама уништили смо или запленили 434 непријатељска тенка и 634 топа. И јуче смо у огорченим борбама осујетили непријатељски продор између Буга и Нарве. Током тих борби уништили смо 39 непријатељских тенкова. Западно од Модаха осујетили смо поновљене непријатељске нападе. Остали су безуспешни бољшевички напади и североисточно од језера Валд. После вишедневне борбе разбили смо јуришем 10 совјетских стрељачких дивизија, које су биле појачане са тенковима и одредима бацача граната. У простору Дорпата немачке и естонске трупе задржале су јаке непријатељске нападе.

Совјети су јуче у ваздушним борбама и услед дејства контраавионске артилерије изгубили 58 апарата. У тим борбама сам поручник Хартман, командир једне ловачке ескадриле, који је одликован витешким крстом украшеним са храстовом гранчицом оборио је 12 авиона и тако понео 301 ваздушну победу.

Приликом једног поновљеног ваздушног напада на једну нашу поморску базу у северној Норвешкој, контраавионска заштита ратне морнарице и артилерија поморских јединица за осигурање оборили су 20 британских авиона.

Наше подморнице приликом својих операција на Северном Мору потопиле су сем једне крстарице, о којој је јављено 23 августа, још један поморски брод-носач авиона и један разарач. Тешко смо оштетили торпедом још један ратни брод.

Североамерички бомбардери напали су више места у северној и средњој Немачкој, као и у Судетима и у Чешкој. Током тих напада бачене су бомбе на Кил и на Пардубице.

Наше контраавионске снаге приликом тих напада оборише су 48 непријатељских авиона, од којих је било 43 четворомоторна бомбардера.

ДА ЛИ ЋЕ СЕ ЧЕРЧИЛ И РУЗВЕЛТ САСТАТИ НА ФРАНЦУСКОЈ ТЕРИТОРИЈИ

Стокхолм, 25 август (Интеринф). Како њујоршки дописник Дејли Мела јавља, Черчил и Рузвелт састаће се у току идуће недеље на новој конференцији и то у овом случају на француској територији. Првенствено је било у плану да се овај састанак одржи у Енглеској. До новог састанка међутим неће доћи с обзиром на немачке крилате бомбе јер пратиоци претседника Сједињених Држава не желе да живот свога претседника ставе на коцку путовањем у Енглеску.

Немачка штампа о догађајима у Румунији

Берлин, 25 август (ДНБ). Немачко јавно мишљење јуче је сазнало вест а румуском издајству које је извршила мала група либералних политичара да би учинила услуге англосаксонско-бољшевичком савезу, која је издала не само маршала Антонеска, већ и националне интересе Румуније. Немачка је, сасвим разумљиво, учинила одмах потребне мере о којима се, због саме природе ствари, ништа не објављује јавности.

У влади су заступљене искључиво личности социјалдемократског и комунистичког расположења. Међу њима нема познатијег политичара изузев Маниуа и Брћана. У смислу прве наредбе нове владе, пуштени су на слободу сви политички затвореници и тако је отворен слободан пут комунистичким агитаторима у Румунији.

Јучерашњи јутарњи листови квалификују корак румунског краља Михаила као кукавичку издају, када се он окренуо против савезника Немаца. Листови указују да тај корак уопште не олакшава ситуацију Румуније и румунског народа, пошто се руске трупе које и даље надиру понашају као да су у непријатељској земљи.

Према „Фелкишер Беобахтеру“ издајство краља Михаила и његове дворске камариле потсећа на издаство Виктора Емануела и Бадоља. Румуни националног осећаја и даље продужавају борбу, да би спасли своју државу од пропасти.

Поразно дејство крилних бомби у Лондону

Женева, 25 август (ДНБ). „Тајмс“ пише да је у уторак по подне пала на једну лондонску фабрику крилна бомба. Фабрика је разрушена и запаљена. Тешко су оштећене и околне зграде.

У великом Лондону и у Ситиу обустављено је давање извештаје о долетању непријатељских авиона.

Лет страних авиона у четвртак над мађарском територијом

Будапешта, 25 август (МТИ). Рано по подне 24 августа више руских авиона у лету са североистока долетело је над Мађарску и бацило бомбе на једну пограничну општину. Штета је мала.

Увече 24 августа поједини непријатељски авиони прелетели су границу на југу и летели даље у правцу севера између Дунава и Тисе. У зору 25 августа ови авиони су се вратили истим путем.

На мађарско-румунској граници влада мир

Будапешта, 25 август (МТИ). После догађаја у Румунији дуж мађарске-румунске границе влада мир.

ВОЈНИ СУКОБ ИЗМЕЂУ ТРУПА СОВЈЕТСКЕ УНИЈЕ И ЧУНКИНГ КИНЕ

Пекинг, 25 август (МТИ). У пограничном подручју северно од Урумчија, у покрајини Синкјанг дошло је до сукоба између Совјетских и Чункинговских трупа, када су присталице Чункинга прошле године доспеле на власт у овој области а тада је гувернер те покрајине Шенг Шихтај стао на њихову страну. Тада су трупе 42 чункинговске армије продрле под командом генерала Јанг Техлијанга у покрајину Синкјанг.

Од тога времена су чункинговске трупе стално добијале појачања, оне су временом заузеле град Хамиу Рунчи и друге стратегиске важне ослонце. Како агенција Домеј јавља Чункинг Кина је на овај начин хтела да простре свој уплив на покрајину Синкјанг. У децембру 1943 илегалне чункинговске трупе прешле су границу и у мају 1944 године северно од Урунчиа упустиле се у жестоке борбе са совјетским трупама. Том приликом совјетска ваздушна снага вршила је нападе на Урунчи.

Према констатацији агенције Домеј, овом догађају треба придати велику важност, пошто ће он у датом случају у великој мери моћи да утиче на војни однос између Совјетске Уније и Чункинг Кине.

Нови проглас владе румунског краља Михајла

Будапешт, 25 август (МТИ). Преко радиа Брашове поново се јавила влада краља Михајла, која у новом прогласу саопштава да је влада саопштила немачком посланству и команди немачке војске у Румунији да има намеру да ликвидира везе на Немачком.

Истовремено проглас тврди да су немачке трупе без разлога напале румунску војску и румунску престоницу. Проглас констатује да се нова румунска влада сматра у ратном стању са Немачком.

ВИЛХЕЛМШТРАСЕ О ЦИЉУ КРАЉА МИХАЈЛА

Берлин, 25 август (МТИ). У вези са догађајима у Румунији у круговима Вилхелмштрасеа се још увек показује извесна резервисаност што је у вези са нераздашњеном ситуацијом.

Информатор Вилхелмштрасеа после сазнања извесних појединости указао је да треба сачекати развој догађаја и у центру његових примедаба, сагласним са југарњим листовима, улогу краља Михајла у овом случају означио је као улогу Керенског.

Берлин, 25 август (ДНБ). Са надлежног немачког места информативно се саопштава: У меродавним круговима немачког главног града веома су резервисани у вези са развојем догађаја у Румунији.

Пошто се не објављују појединости о покрету националних Румуна и немачких противмера, овдашњи политички посматрачи добили су убеђење да се догађаји не развијају по плановима издајника. То мишљење се изразило и на конференцији за иностранну штампу у петак, у министарству спољних послова, када су упозорили и на то да и у Енглеској опрезно оцењују ситуацију.

Ситуацију на јужном крилу Источног фронта ће одлучити румунске трупе

Берлин, 25 август. (ДНБ) — Како немачка телеграфска агенција сазнаје ситуација на јужном крилу источног фронта одлучиће држање румунских дивизија. Током припреме издајства краљеве странке он је задобио за свој план војна службена места пре него што су бољшевици покренули своју велику офанзиву на југу.

Када су затим Руси почели са великим снагама покушаје продора код једног дела румунских трупа уопште нису наишли на никакав отпор, иако су се поједини одреди витешки борили. Како су меродавни кругови изјавили, — са немачке стране се трезвено оцењује ситуација на фронту, дуж обе обале Прута и на средњем сектору Серета, после заузимања у борби, Совјети хоће да достигну одбрамбене линије на западу. Операције су већ почеле.

Обустављен је телефонски, телеграфски и поштански саобраћај са Румунијом

Будапешта, 25 август (МТИ). Дирекција м. кр. поште саопштава да су до даљег наређења обустављене са Румунијом поштанске, телеграфске и телефонске везе.

Оставка америчког потпретседника звања за ратно наоружање

Амстердам, 25 август. (ДНБ) — Према извештају британске обавештајне службе Шарл Вилзон потпретседник америчког звања за ратно наоружање поднео је оставку на свој положај.

У писму које је Шарл Вилзон упутио претседнику Рузвелту своју оставку образлаже на тај начин што каже да је дошло до размимоилажења мишљења између њега и позрећених чиновника. Ти односи су се толико заоштрили да су чиновници почели њега да нападају.

Тотална мобилизација Немачке

Берлин, 25 август (ДНБ). Објављена је наредба у смислу које се затварају сва позоришта, кабареи, вариетеи као и позоришне вариетске и кабаре школе. Морају и циркуси обуставити рад а њима је дозвољено приређивање претстава у оној мери колико је потребно за одржавање живота зверова. Тако ослобођене снаге употребиће се у војски односно у ратној индустрији. Распуштени су и сви оркестри сем оних који су потребни за радио емисије. Затворене су и све уметничке и сликарске школе.

Извршено је спајање појединих дневних листова. Листови могу излазити недељно само шест пута на четири стране. Изузетци су учињени само код појединих великих листова. Исте мере односе се и на илустроване и недељне листове где је исто тако ограничено излажење и број као и бро страна. Обустављени су и недељни листови са више имена. Све школе које нису важне са становишта ратне привреде као домаћичке и трговачке су затворене и тако је ослобођено десетина хиљада ђака за сврхе ратне индустрије.

Кроз штампу

Покретни рат на Западу

„Мађаршаг“ доноси из Беча: „Немачки листови на првим странама последњих бројева расправљају о најновијем развитку покретног рата на Западу, док се о источном фронту у тим разматрањима не говори. „Нојес Винер Тагблат“ истиче већ и у наслову да су сви покушаји заокружавања осујећени услед чврстине немачких трупа. Енглези и Американци — пише лист — били су уверени да ће им поћи за руком да немачку војску у Нормандији, са свима штабовима и формацијама заједно, опколе и заробе. Но Немци су разбили котао код Фалеза и код Труна. Ма како да развесељава пробој заокружених немачких трупа, опак се — пише лист — нешме оставити ван пажње да непријатељ чини највећи напор да западни фронт одржава у покрету и да спречи његово учвршћење. Писац чланка тој намери приписује и чињеницу да и сам Париз сразмерно мало интересује непријатеља, а то стога што има далекосежније циљеве, које може да постигне само настављањем покретног рата. На то треба с немачке стране да се, сходно новоме походу, обрати пажња, да би се могло просудити колика нападачка снага стоји још непријатељу на расположењу, да би корак по корак могао да постигне оно што му у Источној Нормандији није успело: уништење наших оперативних трупа“.

*

„Фелкишер Беобахтер“ наводи северноамерички часопис „Њус Вик“, који констатује „да Рузвелт хоће Немачку да подјарми, а и не мисли да „Четвртом Рајху“ постави блаже услове него садањој влади Рајха“. „Влада САД-а уопште не жели никакву немачку владу као партнера — пише „Њус Вик“ — него намерава да Немачку за дуг низ година види под строгом војном влашћу савезничких трупа. „Добре“ Немце мора се поставити у канцеларије и на слична неважна места, али оне ће њихова наређења без приговора морати примити. Мировни уговор са Немачком — пише даље, према „Фелкишер Беобахтеру“, амерички часопис — не долази за дуже време у питање. Репарације се од Немачке неће тражити, али ће се тражити примена немачке индустрије и радне снаге за обнову. Совјетска Русија хоће да немачке раднике отпреми у Сибирију, да би тамо радили у совјетским фабрикама.“

Подвукавши, затим, да је у свима тим плановима једно заједничко: мржња према немачком народу и воља за уништењем, берлински лист пише завршно: „Тотална примена све наше снаге за ратовање је наш одговор, а ми ћемо је тако подесити, да ће у непријатељском табору ускоро зажалити што су, у погрешноме очекивању брзога тријумфа, отворено раширили карте на сто.“

*

„Пешти Хирлап“ пише поводом распуштања свих политичких партија у Мађарској: „Мађарска влада удовољила је тежњи израженој у свима слојевима нашег је кад је распустила политичке странке, а тиме је докончана и могућност да се парцијско политички интереси сукобљавају и тару у данашње време. Догађаји око нас захтевају да држава, нација окрене сву своју снагу на самоодбрану, да избегава свако оно гледиште које раставља, а да, искључујући и саму могућност за супротност, у затворен табор уједини укупно мађарство“.

*

„Донауцајтунг“ цитира, из Лисабона, један исказ поверенице Беле Куће у Вашингтону, Дороти Томсон, у којем се вели између осталог: „Највећа брига британско америчких Савезника је како да се задраже Совјети, а обратно, главна брига Совјетске Уније је да се Британцима и Американцима на препусте у Европи био неизбежан нов рат, какав предсмисленом јасноћом претсказује затим америчка политичарка — пише „Донауцајтунг“ — да је при таквоме стању ствари, ако би победила англосаксонско-бољшевичка алијанса, био извенаћен нов рат, какав предвиђа и сам Рузвелт. Тај рат између континената би онда коначно свршио са западном цивилизацијом. Карактеристично је, изјавила је Дороти Томсон, да Америка увек још говори о реализму, док се човечанство налази на путу ка заједничком самоубиству. Истина, Дороти Томсон не изводи из својих гледишта никакве закључке, а не зна да предлаже никакав други пут него даље подређивање Вашингтона и Лондона политици Совјета.“

*

„Вестер Лојд“ цитира извештај ратног дописника ЕП“ Гантера Вебера из Гл. стана немачког врховног команданта на Западу, где се између осталог каже: „Два милиона војника (Немци, Американци, Енглези, Канађани, Пољаци, Французи и хиљаде помоћних снага из свега света) стоје насупрот данас у инвазионој бици. На цветним пољима Француске бесни најкрвавија борба овога рата. Немачке западне армије, које данас, несумњиво, имају да издрже необичну пробу своје истрајности, боре се на много места на истим ратиштима као и 1940. Притом је карактеристично за снагу немачких трупа да се оне досад показују дорасле огромним напорима. Један високи француски официр, са којим сам данас разговарао на једноме друму код Париза — каже извештај Вебер — када су нове немачке тенковске колоне возиле у битку, рекао ми је: „Ви Немци сте 1940 имали боље оружје; данас имате боље живце“.

ИНТЕРНИРАЋЕ СЕ ЛИЦА КОЈА ПИШУ И РАСТУРАЈУ НЕДОЗВОЉЕНЕ ЛЕТКЕ

Будапешт, 25 август (МТИ). У последње време појавили су се летци клеветничке садржине, са циљем да се пољуља унутрашњи поредак и дисциплина.

Влада је наредила да се писци умноживаци и растурачи таквих летака, ухапсе и интернирају док се не донесе по том предмету пресуда.

Шмалфус о борбама на Западу

Берлин, 25 август. (ДНБ) — Ратни дописник немачке телеграфске агенције Шмалфус са западног фронта јавља: На северном сектору фронта између Довиља и Ригла са тежиштем Лисијеа непријатељ је нападао и продро сасвим југоисточно од града до места Куртон.

На сектору код Евра воде се велике борбе са непријатељем који јуриша из северног правца. Немачка борбена група која се налази код Ерена током одбијања јаких непријатељских тенковских напада између Амфревила и Хендебоувила заузела је нову одбранбену линију.

Код Манта продужене су необично жестоке борбе вођене ради сужавања мостобрана, на источној обали реке. Немачким нападом поново је заузет град Ла Рош. Окуку код тога места на реци Сени очистили смо од непријатеља. На обручу око Париза није било значајних борбених акција. У граду — у Лувру — воде се борбе са терористима. Ради се углавном о комунистичким елементима који угрожавају живот Парижана. Друге француске групе отпора боре се са правим комунистима из чега се да видети да нема јединства између терориста који су англосаксонци унапред послали у Париз. Јужно од Париза оне непријатељске снаге које су код Санса прешле реку Јону надиру према Проајеу.

ОДЛИКОВАН ВИТЕШКИМ КРСТОМ ЗА РАТНЕ ЗАСЛУГЕ СА МАЧЕВИМА

Берлин, 25 август. Вођа Рајха одликовао је капетана Франца Ланцкрона витешким крстом за ратне заслуге са мачевима. На тај начин је признато нарочито херојство немачких морнара у рату. Капетан Ланцкрон је већ на почетку рата успешно успео да пробије блокаду. Од тога времена се неуморно налази у служби и приликом својих многобројних пловидби је доказао своје знање и одговорност према посади и утовару који су му били поверени.

БРОЈ БЕЛГИСКОГ СТАНОВНИШТВА

Брисел, 25 август. У „Статистичком билтену“, који издаје белгиске централно надлештво за статистику, објављени су интересантни подаци о броју становништва у Белгији. У листу се каже:

Од 1930 до 1943 године целокупни број становника Белгије повећао се од 8,092.862 на 8,246.862. Број склопљених бракова пао је у исто време од 71.624 на 52.056, а број рођених пао је од 151.506 на 122.374. Број смртних случајева повећао се за протеклих 13 година од 107 468 на 220.898. Карактеристична је чињеница да од 1935 године број развода непрестано расте. Он је прошле године достигао максималну висину која је већ једном била забележена 1938 године.

Како се страни дописници листова проводе у склоништима за време ваздушног напада у Берлину

За време дугог чекања и стрепње — три минута су најстрашнија

Берлински дописник »Пешти Хирлапа« Бор Шари објавила је у своме листу недавно ову занимљиву и актуелну репортажу, која показује какав живот проводе дописници страних листова за време ваздушне узбуне у престоници Рајха. Она нам интересантно прича:

»Налазили смо се на најнижем спрату подземне железнице. То је уобичајено место страних дописника. У правцу Фридрисхафена, поред другог киоска. То је уобичајен рандеву страних новинара у Берлину за време ваздушне узбуне. У овом киоску су се раније продавале бонбоне. На бонбоне и чоколаду потсећају нас само огласни плакати и неколико празних кутија у излогу.

Изгледа да неки страни новинари осећају известан конзервативизам када увек траже уточишта на истом месту, чим чују звуке сирене. Изгледа да и фаталиизам игра ту неку извесну улогу. Овај киоск, у коме се раније продавала чоколада, нарочито је прирастао шведским, швајцарским и балканским новинарима. И боље је тако да се човек задржи на омиљеном месту, на које је већ навикао. Само у међувремену није згодно да се човек састане са стручњацима за ваздушну одбрану или да од њих тражи савете. У том случају, наиме ми новинари би смо стално мењали место и никада се не бисмо осећали у сигурности. Људи су празноверни и разних погледа. Један сматра да је најсигурније место код излаза док други тврди да је ту велика опасност услед ваздушног притиска. Трећи препоручује бункер који је сигурнији од овог киоска, док четврти, изгледа најмудрији међу нама, лаконски изјављује: против пуног погодска нема заштите.

Све ово смо често чули и демантовали, па ипак ми се увек враћамо на наше одређено место. Овде при улазу у подземну железницу окупља се за време узбуне велика маса, али место је ипак веома удобно. Човек може у свако доба да се сакрије под земљу и кад престане опасност поново изиђе на површину. Чак и за време напада, а не као у бункеру, где се врата за време трајања узбуне закључавају и тада нико не може изићи.

Ту се може и пушити. За већину новинара то је најважније гледиште. Публика са интересовањем посматра елегантно одевене новинаре који одају да су странци својим чудним нагласком. Али ако се нека дама у друштву новинара усуди да запали цигарету, а ако је уз то још и Немица присутни берлински грађани бурно протестују и осуђују је што се као Немица усудила да пуши. Тада се чују страшне псовке. Дама се у почетку противи али кад види да има посла са надмоћном силом она ућути, гаси цигарету и губи се са лица места.

Електрични часовник над нашом главом тачно откуцава 40 минута од како је настала ваздушна узбуна. Прошло је првих 40 минута а да се овде доле није ништа чуло о тешким бомбардерима и ловачким формацијама, које су нагомилане са три стране.

Можда оне уопште нису летели над Берлином. Такав је случај био и јуче. Смелост лица у склоништу из минута у минут постаје све већа. На степеницама се осећа метеж. Радозналима је већ досадило ово дуго чекање. Крајње би време већ било да нешто виде и чују. И тада се чују смеле шаљиве примедбе:

Кад сам већ ту, треба бар нешто да чујем, нека се нешто деси, ова узбуна је досадна без бомби!«

Али тек што су ове речи изговорене са страним нагласком маса се одједном зближила. Са степеница су почели да јуре на ниже спратове. То је сигуран знак: почела је игра, почело је бомбардовање и пуцњава контраавионске артилерије.

А затим, одједном је мало зажмиркала електрика што је знак да је ваздушни притисак услед пада бомбе био прилично јак. Овај блесак за тренутак баца своју сенку и на лица присутних. Многи су осетили јаку промају. Говор је одједном занемео. Чује се само потпуно мрмљање у које задире тутњава бомбе која је у близини пала. Одједном пада још једна бомба, у крај ходника подземне железнице. Њен пад пропраћа страховита тутњава а затим настаје помрчина. Људи су сада још више зближени. И на лицима свију оцртава се истински страх. Страх за живот.

— Мир, мир, — чују се гласови неколицине енергичних мушкараца, али ни њихов глас није лишен извесног страха.

Једна серија бомби пала је у близини. После неколико тренутака опет је засветлела електрична лампа. Али тек свака друга и то много блеђе. Сазнали смо да је ова светлост дошла од батерије која је смештена као резерва у једној просторији подземне железнице.

Јуришни шлемови доспевају из руку на главе а разговор постаје све усиљенији. Једно време ништа се с поља није чуло. То је било довољно да сви уплашени дођу мало к себи. А затим је дошла друга серија. Ова је пала још ближе.

На степеницама су се раздвојили људи. Доле су донели неколико рањеника. Један униформисани мушкарац је најтеже повређен. Он је лежао на носилима онесвешћен, обливен крвљу. Витка мршава мала кондуктерка и један војник држали су у рукама носила. Њему је прва помоћ пружена у кабини скретничара подземне железнице.

До краја ваздушне узбуне протекло је још четврт сата. Када смо се поново нашли на земљиној површини, бацили смо поглед на наше часовнике. Провели смо сат и по под земљом. А од тога времена било је свега три минута када су нам живци били затегнути у толикој мери да се искидају.

Немци настојавају да спасу италијанске уметничке вредности

Берлин, 25 август. (ДНБ) — Немачко министарство спољних послова упутило је меморандум енглеској и америчкој влади у коме је молило да град Поцију Кајана у Италији у коме су смештени споменици од уметничке вредности поштеде од напада.

Шта значе беле пруге које остављају авиони на небу

У последње време, приликом дневног надлетања од стране појединих англоамеричких авиона, многе обузима паника гледајући како ти авиони на великој висини, с времена на време, праве беле магличасте кругове или »повлаче« линије у кретању, које после дуго још стоје док не ишчезну саме од себе.

Појава ових »обележавања« неупућени погрешно сматрају неком авијатијарском борбеном тактиком, после које треба да нађу формације бомбардера и да, према овим ваздушним знацима, избаце своје бомбе. Уствари, сви ови кругови и све ове линије, које ствара авион у лету, не спадају ни у какву сигнализацију. Објашњење је просто: када авион на већој висини наиђе на слојеве ваздуха засићене воденом паром, онда око несагорених честица бензина које мотор стално избацује, смрзава се водена пара, хвата се нека врста иња око њих, јер је температура испод нуле. Ово кондензовање водене паре у ситне кристалиће леда, у то иње, око бензинског талога избаченог из мотора, то је уствари, »сигнализирање« од кога се многи плаше.

Да овакви бели трагови нису никакви намерни знаци, види се и по томе, шта се појављују у разним положајима и облицима: час су то кругови, час водоравне а час усправне линије. Оне извесно време лелујају у висини и лагано се расплињавају без да су каквим нападачким формацијама послужиле као неки путоказ.

Може се видети још и то, да се ове беле трагови појављују иза авиона неједнако, са прекидима, што значи онако како авион у лету упада у хладнији или топлији слој ваздуха.

ДВА АМЕРИЧКА БОМБАРДЕРА СПУСТИЛА СЕ У ШВЕДСКОЈ

Стокхолм, 25 август (ДНБ) Према службеном шведском комуникеу шведски ловци поново су пуцали на два авиона типа Либератор који су тада извршили спуштање. Посада авиона је интернирана.

ИЗМЕЂУ ШВЕДСКЕ И ВЛАДЕ У ВИШИУ ПРЕКИНУТИ ДИПЛОМАТСКИ ОДНОСИ

Стокхолм, 25 август (ДНБ). Шведско министарство унутрашњих послова је саопштило да су претстале дипломатске везе између шведске и владе у Вишиу.

БУГАРСКИ СТУДЕНТИ НА УНИВЕРЗИТЕТУ У ПЕЧУ ДОБИЛИ ПОЗИВ ДА СЕ ВРАТЕ КУЋИ

Будапешта, 25 август (МТИ) Бугарски студенти на универзитету у Печу добили су наређење да се врате у Бугарску.

У ЈАПАНУ ЗАВЕДЕНА ОБАВЕЗНА ЖЕНСКА СЛУЖБА РАДА

Токио, 25 август. (ДНБ) — Јапанска влада је одлучила да већ заведену женску службу рада претвори у обавезну. Према томе свака Јапанка од 12 до 40 године дужна је да врши радну службу. Трајање обавезне радне службе је година дана.

Вести

СУБОТА, 26 АВГУСТ 1944

— Недеља у Саборној цркви. Литургија почиње у 7.20. Пева Хор Саборне цркве, диригент проф. Милутин Ружић. Велика јектенија — Тајчевића, Слава — Остојића, Придите — Маринковића, Свјати Боже — Ружића, Алилуја и даље — Бортњанског. За мртве Христића, Херувимска песма — Тајчевића, Оца и Сина — Бортњанског, Канон евхаристије Биничког, Достојно — Тајчевића, Оче наш — Тајчевића, Један свјат — Тајчевића. Причасно: Господи услиши — Тајчевића, Завршно — Добри Христова, Буди имја — Ружића (403).

— Велика Госпојина у Успенској цркви. Архијерејска литургија почиње у 7 и по часова.

— Народни посланик г. Милан Л. Поповић бавиће се у понедељак, 28 о. м. на Велику Госпојину у Тителу, где ће приликом славе ондашњег срп. православног храма присуствовати св богослужењу и одржати после тога пријем странака.

— Поруке преко Црвеног крста. Преко овдашње подружнице Црвеног крста стигле су поруке за следећа лица: Пелвалски Ненадов Софија, Јокаи Мор ул. 25, Добановачки Адам, Кађ, Проданов Зорка, Обече, Рамац Ана, Гроф Ђано ул. 3, Станичков Вида, Сабадкаи ул. 87, Веселинов Софија, Буза тер 21, Пахор Терез, Черкес ул. 2 Поруке се могу преузети у канцеларији мађарског Црвеног крста, Хорти Миклош булевар, пре подне од 9—12 часова.

— Џепарења у возу. Полицији у Сабадки поднесене су две нове пријаве о џепарењу у возу. Недавно је неки џепарош са дугогодишњом праксом вршио операције у возовима који саобраћају између Сегеда, односно Ујвидека и Будапеште и Сабадке. Сада је поднео пријаву економ Поважаи Јанош, да су му украли новчаник са 5000 пенга у возу између Ујвидека и Сабадке. Супруга Рафаел Јожефа старетинарка из Будапеште поднела је пријаву да су јој украли из џепа у возу између Сабадке и Сегеда ночаник са 760 пенга.

ОВЧИЈУ ВУНУ СОПСТВЕНИЦИМА ДРИДАМ, ПРЕДЕМ. ОВАРИ предиона вуне, Сабадка, Берчењи ул. 38 (Кромпирска пијаца). 1824

— Мишеви запалили шпецерајску трговину. Прошле ноћи избио је велики пожар у Капошвару. У шпецерајској радњи трговца Кинцлера, где је избио пожар, истрагом је утврђено да су мишеви по свој прилици нагризали шибице са црвеном главом и услед тога је дошло до пожара. Штета изазвана пожаром износи 8 до 10 хиљада пенга.

ДАНАС ЗАМРАЧИ У 21.00
ЗАМРАЧЕЊЕ ТРАЈЕ ДО 5.00 ЧАСОВА УЈУТРО

Шта ће бити с јеврејском робом у Сабадки

У Барош савезу у Сабадки одржана је у среду у вече конференција којој је присуствовао и велики жупан г. Војнић Ђула. После поздрава претседника Бароша г. инж. Лајоша Лендваи велики жупан г. Војнић упознао је многобројне присутне трговце са наредбом комесара владе за уновчење робе у јеврејским радњама.

Према излагању великог жупана г. Војнића роба и намештај у свим јеврејским радњама, које су и данас затворене у Сабадки, треба да се прода роба по могућству до краја септембра ове године. Робу односно намештај моћиће добити само месни трговац исте струке, уколико оваквог не буде, онда трговац исте струке са стране и у трећем реду занатлија из места. Приватници никако не могу купити робу односно намештај. Продаја се врши за готов новац изузев, ако је трговац страдао од бомбардовања или добија потпору од државе као ратни рањеник итд. Роба се неће продавати на јавној дражби, већ заинтересовани трговци треба да поднесу понуду за дотичну робу. Нарочита комисија, која ће се саставити у сваком граду од надлежних власти, оцениће сваку понуду и обавестити не само понуђаче, већ и хришћанске намештенике дотичне јеврејске радње како би се из добијеног новца прво задовољили намештеници, уколико нису у своје време примили плату и отказ. Текстилна роба се не продаје, она се предаје властима за ратну продукцију.

Велики жупан је саопштио, да ће се путем новина обавестити заинтересовани о томе, када ће комисија отпочети рад за продају. Против сваке одлуке комисије има права жалбе.

ПАЖЊА!

Од данас у ЧЕЗЕТИ и ЗРИЊИ биоскопу

у најновијем УФА журналу

Поприште атентата на Хитлера,
Немачко оружје против Енглеске V 1
и снимци са фронта инвазионих борби

— Већ се и хрватска деца одводе у Совјетску Унију. Из Загреба се јавља: После транспортовања италијанске деце у Совјетску Унију, сада се и из Хрватске одводе деца у Русију. Партизани који су заробљени у источној Хрватској, како јавља хрватска званична новинска агенција испричали су да партизани у селима која су им на домаку, у последње време сакупљају сву децу од 3 до 13 година и помоћу англосаксонских авиона их преносе на Сицилију, од куда се доцније упућују у Совјетску Унију.

— ЗБОГ ТЕШКЕ ТЕЛЕСНЕ ОЗЛЕДЕ ОСУЂЕН НА ДВА МЕСЕЦА ЗАТВОРА. Пре неколико дана »Нова пошта« је јавила да су органи речне полиције у Паланци ухапсили Хајл Пала, механичара из Ујвидека, Ракоци Ференц улица 120. Он је Ердеш Розалију рођ. Варга, Јеврејку из Будапеште, домамио на једно острво у Дунаву крај Паланке под изговором да ће је пребацити у Срем. Ту на острву он је напао ову беспомоћну жену и неколико пута је ударио веслом по глави. Данас пред кривичним судијом појединцем Хајл Пал је изјавио да уопште није имао намеру да Ердешку пребаци преко границе, пошто он за то није имао могућности. Саслушана је и оштећена те је суд на основу доказног поступка изрекао пресуду којом је осудио Хајл Пала због тешке телесне озледе на 2 месеца затвора. Пресуда је правомоћна.

— Измена немачких заробљеника и рањеника. Према једном телеграму агенције Ексченж Телеграф, врше се припремни радови за измену тешко оболелих рањеника, лекара и санитетског особља. Измена ће се извршити на предлог шведске владе у граду Гетенборгу 8 септембра. Рањенике ће превести брод „Грипсхолм“.

— У Совјетску Унију приспео нов транспорт италијанске деце. Из Венеције се јавља: Како се из Бариа сазнаје, 2000 италијанске деце која су упућена у Совјетску Унију, стигла су упркос великим тешкоћама скопчаним са путовањем, потпуно здраво. Ова деца су смештена у близини Москве у три логора. Она су засада одвојена од осталог света јер су се међу њима појавиле заразне болести. Због тога је и њихово школовање одложено за неколико недеља.

— ЗБОГ ПРЕВАРЕ 11 ДАНА ЗАТВОРА. Пред кривичним судијом појединцем расправљан је случај Бурка Шандора, бившег келнера из Ујвидека, који је преварио познатог пекара Пулаи Шандора. Бурка је од Булаиа узео 1942 године у јесен 1.000 пенга као предујам за гориво дрво, које је требао да му лиферује. Незнатну количину је заиста излиферовао, али предујам никако није хтео да обрачуна. Против њега је покренут кривични поступак. Он није могао бити саслушан на суду, јер је изненада нестао из Ујвидека. Власти су за њим издале потерницу. Приликом једне рације у Будапешти Бурка је ухапшен и тада се испоставило да је он добро познат будапештанској полицији као интернационални џепарош, који је већ више пута био осуђиван. Бурка Шандор је тада спроведен у Ујвидек. Он јуче на расправи све признаје и каже да је Пулаиу накнадио штету. Суд га је осудио на 11 дана затвора.

— Продаће се роба и намештај из јеврејских трговина у Сабадки. Барош савез у Сабадки одржао је јуче конференцију, на којој је и смислу наредбе министрства решено, да ће се ускоро приступити продаји робе и намештаја из јеврејских радњи, које још нису отворене. Ова роба предаће се осталим трговцима.

БИОСКОП РАКОЦИ ДАНАС

Од 26—29 августа
Само 4 дана
Судбоносни састанак
Велики италијански премијерни филм
М. Меркадер, М. Пеновић
УФА журнал приказује наставак инвазије

Прилози за пострадале од бомбардовања

За Општи фонд за пострадале од бомбардовања приложили су: У место помена рано преминулој штићеници Босе К. К. 50, Гали Даринка, Нађмарош, 20, Антал Гаровников, Гомбош, 20, Ференц Ђурковић, Вајска 10. У место венца на одар своме Ђури Велићу М. Б. 50 пенга.

ЗА СТЕВУ ОШТРИКИНОГ приложила је уд. Јулка Шијаков 10 пенга.

ЗА МОМИРА СЕНТИВАЊЦА приложио је Б. К. 20 пенга.

— У ресору министарства унутрашњих послова обустављена сва осуства. Министар унутрашњих послова издао је у четвртак наредбу према којој су обустављена сва отсуства. Наредба је одмах ступила на снагу. До даљег наређења сви чиновници из ресора министарства унутрашњих послова и подручних органа морају се одмах јавити на дужност. Наређење се не односи на оне чиновнике који имају боловања.

— Упис у музичку школу у Сабадки. Упис у музичку школу у Сабадки вршиће се 4 и 5 септембра пре подне од 9 до 12 и по подне од 3 до 6.

— Запослени ђаци не треба да прекидају рад. Уписи који ће се вршити почетком ове школске године поближе интересују и оне ђаке, који су за време летњих ферија били запослени по фабрикама и на властелинствима. Сада, када је на прагу уписивање у школе, са надлежне стране се јавља, да ђаци запослени у ратној служби могу да остану на својим местима али ипак нека се пријаве код свога школског завода где су до сада учили и саопште им своју адресу. Ако у њиховој школи буду почела предавања они ће бити благовремено обавештени а дотле не треба да прекидају свој рад.

— Англосаксонски авиони митраљирали ауто падованског бискупа. Из Милана се јавља: Англосаксонски авиони осули су у ниском лету митраљеску паљбу на аутомобил падованског бискупа и толико га тешко оштетили да је постао неупотребљив. Владика се у то време баш налазио у оближњем селу где га је окупљена маса верних срдачно дочекала и поздравила. Приликом митраљирања бискуповог аутомобила погинуло је више лица.

БИОСКОП НЕМЗЕТИ

Од 22—28 августа

Италијански премијерни филм

На рубу понора

на мађарском језику

Л. Кортесе, Виви Ђои, Л. Алмиранте, В. Кортесе

Градоначелник сл. кр. града Ујвидека

Бр. 41699/1944.

Предмет: Објава о оштром убојном гађању.

ОБЈАВА

Команда м. кр. 10/I хусарске чете одржаће убојно гађање 29 августа 1944 године на терену источно од старога Дунава.

Угрожена је територија општине Кађ. Дозвољен је саобраћај на друму који води према Тисакалманфалви и Алшо- и Фелшекаболу.

Гађање почиње у 7, а завршава се 19 часова.

Ујвидек, 24 августа 1944 г.

Др. витез Нађ Миклош с. р. градоначелник

— **Цепарошка из Ујвидека осуђена у Сабадки на десет месеци робије.** Ана Ритер, која је становала у Ујвидеку, Јене фехерцег улица 39, мајка 9 деце, одговарала је јуче у Окружном суду у Сабадки због злочина крађе. Она је у Ујвидеку живела у дивљем браку са музичарем Вагнер Јаношом. 3 августа дошла је ноћним возом у Сабадку, наводно због тога да се види са неким својим рођацима, који су после бомбардовања Будапеште допутовали у Сабадку. На железничкој станици у Сабадки украла је новчаник са преко 200 пенга жени Хорват Іаноша. Оптужена Ана Ритер, је у Ујвидеку већ 4 пута осуђивана због сличних ствари, порицала је крађу. Вели да је видела када је Хорватка изгубила новчаник, она га је дигла, али када је хтела да јој преда, она је већ отишла, ишчезла. Сутрадан је Ритерова купила у Сабадки сандале, па је хтела да се врати у Ујвидек, али ју је Хорватка вребала и уловила на станици. Када су је спроводили са станице у полицију Ритерова је у парку код Дома бацила новчаник, што су неки поштари приметили и јавили се као сведоци. Ритерова је надала велику буку, па су тиме поштари били упозорени, гледали су шта се у парку догађа и видели да је Ритерова испустила новчаник. То је одало и тако је доказана њена кривица. Суд је Ритер Ану осудио на 10 месеци робије Пресуда је правомоћна.

— **Педесет мајки награђено у Сабадки.** На дан св. Стевана градска управа у Сабадки наградила је мајке са већим бројем деце. Ове године награђено је 50 мајки, које имају по 7, 8 и 9 деце. Награде су износиле од 50 до 150 пенга. Свега је исплаћено 5500 пенга награде.

Епилог афере са заменом за каву у Сабадки

У Окружном суду у Сабадки је јуче суђење Толнаи Ђули млађем, бившем млинару у Сабадки, која је сада закупац винограда у Обечеју и Чабаи Дежеу, власнику „Конзума" у Сабадки, који су оптужени за прекорачење цене.

Према овој оптужби Толнаи је производио додатак кафе и то од ражи, кукуруза и јечма. Он је сав свој производ, годишње више вагона, продао у целости Чабаиу, који је то спаковао у кутије од по 10 и 20 дека, затим је препродавао по целој Југославији, а после 12 априла 1941 године по целој Мађарској. Толнаи је овај додатак кафе продао за 90 пенга по 100 кила, а после прераде и паковања уз додатак трошкова за рекламу итд. Чабаи је продавао килограм за 3.20 пенга чиме је стекао неоправдану добит.

Толнаи је на расправи изјавио да се не осећа кривим. Затим је изнео да је овај начин производње додатка кафе пронашао ондашњи комесар полиције Иван Буквић, који је лично мешао потребну сировину. По њиховом споразуму зараду су поделили. Толнаи вели, да није имао дозволу за рад, па је производе куповао у Југославији изнад максималне цене, раж за 500—600 динара по метру. Зато је морао продавати по 900 динара метар, а касније за 90 пенга.

Чабаи се такође не осећа кривим. Доказивао је разним рачунима и другим доказима, колико је имао трошкова око прераде, паковања и рекламе за ову кафу, која је била новина на тржишту, па је требало потрошити много новаца ради обавештавања јавности.

Суд је затим саслушао већи број радника, трговачких агената и осталих сведока, који су доказали Чабајеву тврдњу да је на велико продавао додатак кафе за 3.20, а на мало за 5 пенга по килограму и да је за то имао дозволу од полицијских власти.

Суд је саслушао мишљење сталног судског стручњака инж. Леваи Антала, градског агронома, који је рекао да је калкулација Чабаиа на свом месту, док је г. Стипан Дулић, творничар додатка кафе из Бајмока рекао, да је г. Чабаи премного рачунао. На крају је стручњак признао да он није унео у своју калкулацију арому и бољу артију, како је Чабаи паковао „кафу".

Суд је затим саслушао заступнике оптужбе и одбране, па је донео своју пресуду, која је проглашена синоћ у 7 часова.

Суд је ослободио од оптужбе Деже-а Чабаи-а, док је Толнаиа осудио због злочина набијања пена из заната на 6 месеци робије, 1000 пенга новчане казне, 2000 пенга материјалне штете. Заступник оптужбе и одбрана поднели су жалбу против пресуде с којом се Чабаи задовољио.

Ове године примећује се незапамћен довоз бостана на пијацу

Већ недељама на велику пијацу у нашем граду довозе се огромне количине диња и лубеница

Лубенице и диње се довозе већ рано по подне десетинама кола из разних околних села у наш град. На пијаци у Ракоци улици подижу се читава брда диња и лубеница, пазар почиње већ у рано вече, па се наставља у зору и траје преко целог дана. Диње се махом довозе из потиских села, а у првом реду из Чурога, који је чувен по дињама и лубеницама одличног квалитета. Премда се произвођачи бостана жале, да берба бостана није задовољила њихове наде, из довезених огромних количина може се закључити да је принос ове године био велик као ретко када.

На пијаци се нарочито радо купују диње врсте Ананас и Туркестан. Оне су према данашњим приликама веома јевтине. Мање диње продају се по 20 до 30 а веће и лепше по 50 до 60 филира. Лубенице, међутим, довозе се већином само из атара Ујвидека и околине, појединих шајкашких села. Услед трајне врућине и лубенице су сада добро сазреле и има их у изобиљу. Цена лубеницама је сразмерно, много већа него дињама. Мање лубенице могу се, додуше добити и за један пенг али мало веће и лепше стају и данас 2 до 2 и по пенга. За бачке лубенице интересују се не само наши суграђани него и велетрговци који свакога дана неколико вагона ливерују за Будапешту и друге градове.

Док су цене бостану још увек прилично ниске, дотле је све остало воће и даље скупо. На великој пијаци цена килограму грожђа почиње од 3 пенга па на више. Исти је случај и са бресквом. Јабуке су нешто јевтиније. Лепше и укусне, добре јабуке, могу се купити и за један и два пенга. Остале врсте воћа равнају се према ценама јабуке. Занимљиво је да се на пијаци веома ретко и у малој количини појављују шљиве. Узрок томе је што је принос шљива у Срему ове године веома слаб.

Помен

Ојађеним срцем и превеликим болом у души извештавамо све рођаке, познанике и пријатеље да ћемо нашој милој и драгој супрузи, ћерци, сестри и тетки

Мирјани Емер

рођ. Цуцић

давати четрдесетодневни парастос у недељу, 27 о. м. у 8 часова ујутру у капели на св. Успенском гробљу у Ујвидеку.

Неутешни: СУПРУГ, МАТИ, БРАЋА, СЕСТРЕ и остала родбина.

Саопштење Апровизационог звања

ДАНАС 10 ДЕКА ГОВЕЂЕГ МЕСА

Градско Апровизационо звање у Ујвидеку извештава грађанство, да ће се данас, у суботу издавати по особи 10 дека говеђег меса.

— **Оптицај новчаница у Хрватској.** Према извештају хрватске државне банке од 31 јула новчанични оптицај у Хрватској је повишен на 71.402.000.000 куна.

— **Једна пресуда багдадског војног суда.** Багдадски војни суд осудио је на смрт вешањем пуковника Камила Сабијеа једнога од најприснијих сарадника бившег ирачког претседника владе Рашида Али-елгаиланија. Пресуда је већ и извршена. Министре Мухамеда Али Махмуда и Мусу Шабандеру исти суд осудио је на пет година присилнога рада.

— **У КОТОРУ УСПОСТАВЉЕН АПЕЛАЦИОНИ СУД.** Како се са Цетиња јавља, у Котору је успостављен апелационо суд за Црну Гору. За претседника овог суда именован је досадањи црногорски комесар за правду Обрад Новаковић.

— **Скупа јаја.** Суд у Зенти осудио је Ацу Стајића из Мохола са 500 пенга казне због тога што је јаја продавао за 30 филера, а жену Жарка Винцана због истог дела на 200 пенга новчане казне. Љубомир Милић из Зенте хтео је да прода кукуруз за 70 пенга по метру. Суд га је осудио на 600 пенга новчане казне које се за случај ненаплативости претвара у 2 месеца затвора.

— **Карте за месо у Сабадки.** Ове недеље важиће у Сабадки купон бр. 6 и 8 карта за месо.

— **ПОЗДРАВИ.** Обвезници радне чете поздрављају своје родитеље, рођаке, пријатеље и познанике и то: Ачански Живко, Фелшекабол (хонвед табори пошта К. 337); Стеванчев Данило, Жарковац; Манојловић Милета, Зомбор (хонвед табори пошта Х. 219); Војнић Митар Марковић Вера, Клиса; Радок Петар, Наћфељ; Дулић Никола, Вуковић Блашко, Крњајски Милан, Зорић Милан, Сабадка; Тојобшки Имре, Суботички Радивој, Петереве(хонв. табори пошта Б. 701); Миросављев Витомир, Јокић Богдан, Ничетин Трива, Осивац (хонвед табори пошта Б. 701); Смиљановић Паја, Седмаков Гавра, Седмаков Радивој, Седмаков Боривој, Стричевић Сава, Марјанов Милан, Марјанов Радушко, Татић Мила, Татић Рада, Драгин Стеван, Драгин Сима, Вуков Тоша, Вуков Иван, Виоглавин Рада, Неранџић Слободан, Јаковљевић Сима, Јаковљевић Дамњан, Велишки Живко, Врбашки Тоша, Марић Васа, Мркшић Жарко, Шашин Јован, Шашин Рада, Шијачки Рада, Светозар Ђишин (мункашсазад 5027); Јојић Сава, Апелић Војин, Дудић Новак, Његомир Никола, Ивковић Сретен, Татомир Мита, Угренчић Бора, Бошков Рада, Лазић Милета, Његомир Душан, Керавица Милисав, Бркић Чеда, Маливук Миливој, Ерделјан Никола, Кривокућин Здравко, Маливук Тоша, Тадић Ђура, Попарић Мита, Поповић Љубомир, Петрић Тоша, Петровић Мирко, Николић Иван, Црвењаков Пера, Стојановић Озрен, Лајошмош

(Gefolgschaftsheim Hörsching b. Linz Baracke 2 b. Donau).

Кроз цео свет

ПЕДЕСЕТОГОДИШЊИЦА ОЛИМПИСКОГ МУЗЕЈА

Сада се навршава 50 година како је на париској Сорбони одржан први међународни конгрес, на коме су оживљене старе грчке олимписке игре. Међународни одбор за приређивање олимписких игара добио је своје коначно седиште у Лозани, у Швајцарској на обали живописног и дивног женевског језера. Поред врховног суда подигла се стара зграда под називом »Мон Репо«, која је од 1910 посед града Лозане и служи репрезентационим сврхама. Овде се данас, где је некада Волтер био гост маркиза Лангалорија и ту приређивао позоришне претставе, налази седиште олимписког одбора, а ту је и његова библиотека и музеј, у коме се чувају успомене на многе олимписке великане.

Поводом 50-годишњег јубилеја у великој свечаној дворани музеја откривена је спомен плоча оснивача и првог претседника међународног олимписког одбора Пјера де Кубертена, који је 1937 изабран за почасног грађанина Лозане.

То се десило после Олимпијаде у Берлину, која је забележила велики успех у спортском свету, а која је била последња Олимпијада пред други светски рат. Услед ратних прилика, идућа Олимпијада, коју је требало приредити 1940 у Хелсинкиу одложена је, а исто тако и Олимпијада за 1944 чије би средиште био Токио. Данас само још дворане лозанских музеја говоре о дичним успоменама олимписких игара.

*

ГОЛУБ ПИСМОНОША У РАТНОЈ СЛУЖБИ

Поштански голубови врше врло важну ратну службу. Као пасмина, голуб писмоноша није изворан, него вештачки одгојен: укрштањем галеба, каменјара и дивљег голуба. Прво се обавља укрштање галеба и дивљег голуба; затим укрштање са каменјаром. Голуб писмоноша наследи од галеба наклоност, чежњу ка постојбини, од дивљег голуба нагон за летење и жилавост, нарочито пак способност оријентисања, а од каменјара телесне облике. Од три врсте крви одгојен голуб писмоноша много је развијенији него обични »варошки« голуб. Тежина једног добро развијеног примерка износи 30—40 дкг. Месо му је укусно као и младог пилета.

Женка голуба писмоноше седи на свега два јајета, из којих се за 18 дана излегу младунци. На јајима седе и женка и мужјак, наизменце, мењајући се отприлике сваког сата. Младунци се доста брзо развију, и већ у добу од шест недеља могу да се употребе за поштанске сврхе. Тренирају их редовно, ради јачања мишића и развоја способности оријентисања. Њихов повратан лет не треба разумети тако, да се они увек врате на исто место, него тамо откуда су последњи пут полетели.

Војнички покретни голубињаци често мењају место. Ако, на пример, један покретни голубињак има станицу у Берлину, голубовима је довољно дводневно прелетање — проучавање — околине, и ма куда их затим однели, они ће се увек вратити на полазно место. Са повраћеним голубовима се, затим, голубињак пресели, рецимо, у Напуљ, тамо ће их такође упознају са околином, и после неколико дана отпреме у Фиуму. Голубови писмоноше ће се, после пуштања, вратити у Напуљ, и лепо стати на врх свога голубињака. Они су верни »војници«, у које се може поуздати.

СПОРТ

ГДЕ СУ ГРАНИЦЕ?...

Гундер Хег и Арне Андерсон руше и рекорде и границе људске могућности

Светски рекорд бр. 2 . . . али Арне Андерсона!

Само неколико дана касније Стокхолм је по други пут доживео ретко задовољство да једне вечери на лакоатлетској приредби види два највећа светска средњопругаша свих времена.

Арне Андерсон поставио је на три четврт миље (1206,7 м.) нов светски рекорд са временом од 2:56,6 Службено се рекорд на овој стази не води, али је дотадањи рекордер био Американац Мур који је још 1940 године за исту стазу требао 2:58,8.

Гундер Хег је победио на 2000 м са временом од 5:19,0 којим је за преко 7 секунада заостао за својим светским рекордом.

СВЕТСКИ РЕКОРД БР. 3... ХЕГОВ РЕКОРД НА 1500 М.

Неколико дана касније одржан је реванш шведских класних тркача у Андерсоновом родном граду Гетеборгу. Интересовање за овај сусрет је било огромно.

Када су се тркачи појавили на стази било је прилично топло, али су оба такмаца почела са неуобичајено оштрим темпом, тако да се одмах могао очекивати изврстан крајњи резултат. Овај пут се није ишло на тактику него на чисте могућности. Од 1943 г. постојећи светски рекорд на стази од 1500 м. био је два пута оборен. Гундер Хег који је трчао са сјајним стилом победио је са 3:43,0, док је Арне Андерсон са 3:44,0 био још увек за секунду (!) бољи од свог рекорда.

Каква је то била утеха види се по трећем. Пет секунди и две десетине био је млади Куне Густавсон иза победника, али 3:48,4 је пето време уопште постигнуто на свету!!! Осим двојице »чудесник тркача«, бољи од тога трчали су само колосални Олимпијски победник 1936 Џек Ловелок и Валтер Мел и нико више. Под другим околностима Густавсон који је стигао трећи доживео би највеће дивљење и похвале — али он је овога пута за преко 5 секунада био слабији!

ГДЕ СУ ГРАНИЦЕ ЉУДСКИХ МОГУЋНОСТИ?

Огроман аплауз одушевљења проломио се гетеборшким стадионом после објаве времена. Стручњаци који су проанализирали целу трку до највећих ситница дошли су до уверења да би оба Швеђана непрестаним појачавањем њихових способности могли рекорд спустити чак на 3:40,0. А време од 3:43,0 већ претставља просек на сваких 100 м. од 14.86 сек. Где су онда коначне границе људских могућности? Када је пре осам година Нурми предвидео границу на 1500 м. са 3:45,0 била је то чиста — а многи су тврдили и претерана — фантазија.

У задњих 10 година рекорд на 1500 м. овако се развијао:

1934 Бонтрон (САД) 3:48,0
1936 Џек Ловелок (Нови Зеланд) 3:47,8
1941 Гундер Хег (Шведска) 3:47,6
1942 Гундер Хег (Шведска) 3:45,8
1943 Арне Андерсон (Шведска) 3:45,0
1944 Гундер Хег (Шведска) 3:45,0

Да би се боље могла оценити вредност овог изнимног времена приказујемо вам таблицу тркача који су 1500 м. за време Олимпијаде у Берлину 1936 године претрчали ову стазу испод класичног времена од 3:52,0:

Корнес (Енглеска) 3:51,4
д-р Едвардс (Канада) 3:50,4
Сан Романи (САД) 3:50,0
Канинген (САД) 3:48,4
Џек Ловелов (Нови Зеланд) 3:47,8

Како бледо данас изгледа то трка која је онда називана »трком столећа«.

...И СВЕТСКИ РЕКОРД БР. 4 АРНЕ АНДЕРСОНА

Хег и Андерсон наставили су низ својих сусрета двобојем на једну миљу, који је одржан у јужном шведском граду Малмеу. Како се и очекивало, прошлогодишњи фантастични рекорд Андерсона на једну миљу »платио је животом«. Андерсон је овога пута издржао наметнути темпо, а у завршници је био јачи и тако поставио резултат овогодишњег двобоја са Хегом на 2:1. Андерсон је за пуну секунду поправио свој светски рекорд на једну миљу (1609,34 м.) од 4:02,6 на 4:01,6. И Хег који је за четири десетине секунде стигао иза Андерсона, поставио је време које је још увек било боље од старог рекорда.

А овога пута многи су очекивали да ће време овог сусрета бити испод толико невероватних и толико очекиваних четири минуте. До недавно се свако време испод 4:10,0 на овој стази сматрало изванредним светским временом, а појавом Хега и Андерсона сада се очекује време испод 4 минуте.

АНЕГДОТЕ из живота славних људи

СТАРИ ПЕСНИК И ЊЕГОВ СТАРИ ФРАК

Немачки песник Вилхелм Рабе налази се већ у седамдесетим год нама, па је његовим пријатељима требало много да се помуче, док су га најзад уверили, да треба да присуствује свечаности, коју у његову част приређује град Брауншвајг у магистратској дворани. Али још много је теже било његовом пријатељу судији Енгелберту да наговори старог песника да за себе мора да поручи нов фрак за ову свечаност, јер је његов стари фрак поабан и ружан. Рабе се дуго нећкао и Енгелбрехт је имао много секирања, док је најзад наговорио песника да поручи нов фрак.

Свечаност је протекла сјајно а на крају је Рабе ипак био задовољан, кад је прошло узбуђење и све заморне почасти. Недељу дана касније, стари песник се сусрео са својим пријатељем Енгелбрехтом у једној винари. Причало се о недавно минулој свечаности и говорило се о неким лепшим појединостима. На крају је Рабе, дигнувши чашу са пним вином, и гледајући у њу триумфално, рекао:

— А то је, да знаш пријатељу, ипак био мој стари фрак!

У БОЛДОГАСОН-ФАЛВИ
Огласе за „НОВУ ПОШТУ" прима
Калаш Ж. Тодор
општ. чиновник

После четвртог кола

Ск 1913 води на табели

У суботу одиграће се две утакмице на игралишту „9 3"

Такмичења за пехаре књижаре »Бранислав Нушић« и Светислава Крстића, ревизора новина, постају све занимљивија. Не може се назрети ко ће бити победник, а ко другопласирани клуб. Четврто коло донело је промене на таблици купа. На чело табеле избио је Ск 1913, а на треће место Ск »Кнежевац«. БСК који је досада одиграо само једну утакмицу налази се моментано на четвртом месту. Табела сада гласи:

Ск 1913	2	2	0	0	8:1	4
»Славија«	2	2	0	0	4:2	4
»Кнежевац«	4	2	0	2	7:10	4
БСК	1	1	0	0	3:2	2
»Сењак«	3	1	0	2	6:6	2
»Раковица«	4	0	0	4	4:11	0

Треба подвући да су судије Цветић и Бошковић својим изврсним суђењем допринели да су недељне утакмице протекле у спортском тону.

ПРОГРАМ ИГАРА ПЕТОГ КОЛА

У суботу одиграће се две привлачне утакмице на игралишту Ск 1913.

15.45 Ск 1913—»Сењак«.
17.30 БСК—»Славија«.

Ск 1913 и БСК извешће своје комбиноване тимове у којима ће учествовати неколико првотимаца. Борбени »Сењак« и лигашка »Славија« даће све од себе да приреде непријатна изненађења својим великим партнерима. Спортској публици пружају се две забавне лоптачке игре. Цене улазницама популарне.

ИСКОРЕЊИВАЊЕ РУЖНЕ НАВИКЕ ЛОПТАЧА

На многим утакмицама били смо очевици кад поједини играчи у моменту кад треба да се изведе досуђена казна ударе лопту бесцељно. По кадкад извесни играчи кад треба другарски да додају лопту играчу који изводи слободан ударац исту пошаљу изван терена. Преко оваквих поступака прелазе многе судије. Зато играчи то често упражњавају! Међутим, има судија, што је потпуно на месту, који играча који је непотребно ударио лопту пошаљу да исту донесе и на тај начин кажњавају ово неспортско понашање. Играч који се неби покорио одлуци судије у овом случају има се за трен ока наћи ван терена — у свлачионици! Нису дужни посматрачи да за своје паре гледају неспортско понашање појединих играча а ни игра да трпи због тога. Треба једном енергично приступити искорењивању ове ружне навике великошине играча!...

—ооо●ооо—

ПЛИВАЧКЕ УТАКМИЦЕ НА ПАЛИЋУ. Прошле недеље су одржане на Палићу интересантне пливачке утакмице у приредби ПСК-а са добрим резултатима. У недељу ПСК поново приређује пливачке утакмице, које ће имати земаљски карактер, јер се пријавио већи број одличних пливача из Будапеште и других места.

Укрштене речи

БРОЈ 186

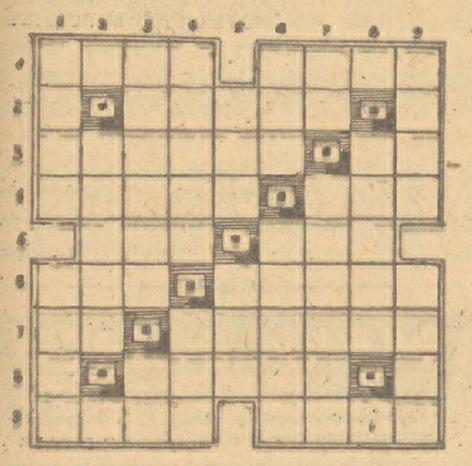

ВОДОРАВНО: 1) Јединица осветљења — биљка тропске Африке. 2) Самогласник — Украјинац — сугласник. 3) Забавни парк у Бечу — презиме гувернера Св. Јелене у доба Наполеонова боравка. 4) Једним превозним средством — камен. 5) Ништа вредан — боја гласа. 6) Члан горњег дома у Енглеској — велики комад леда. 7) Коњ — велика фабрика у Смедереву. 8) Сугласник — име нашег народног јунака — прилог. 9) Оруђе — са зуб на крају највиши врх на Пиринејима.

УСПРАВНО: 1) Увеличавајуће стакло — врховни поглавар католичке цркве. 2) Вокал — хазардна игра — француски члан. 3) Вулкански отвор — моја (француски) 4) Сумрак — јединица за мерење времена. 5) Најстарији син Нојев — област у Немачкој. 6) Перзијски краљ — рибарски чун. 7) Лична заменица — пристаниште на Источном Кинеском Мору. 8) Сугласник — птици селици — узвик. 9) Најмањи делић материје — најјача боја у картама.

РЕШЕЊЕ УКРШТЕНИХ РЕЧИ БРОЈ 185.

БОДОРАВНО: 1) Ану — ако. 3) Р — барут. 3) Обод — Т(рифковић) К (оста) 4) Ма — ат — о. 5) Арк — Кос. 6) Силос. 7) Лето — А(танацко-ви) Б(огобој). 8) Ал — Мока. 9) Поа — рај. 10) Анданте. 11) Дао — аер.

УСПРАВНО: 1) Арома — Лапад. 2) Н — Барселона. 3) Убо — кит — адо. 4) Ада — Лом — а. 5) Ар — тко — Орна. 6) Кут — осакате. 7) Откос — Бајер.

ПРИЧА „НОВЕ ПОШТЕ“

АМАЈЛИЈА

Источњачка легенда

Сиромашни сеоски муфтија враћао се из џамије. Како га је водио пут поред густих грмова, одједном је пред њега искочила мала змија. Она се по путањи превртала, пиштала и хтела да се попне у један ципуц. Муфтија је подигао свој штап да се ослободи од насртљиве змије. Змија се закачила за његов штап и када је он покушао да је отресе, на његово велико чуђење пред њим се створила живна, чаробно лепа девојка.

— Како да ти захвалим на доброти? — упитала је она. — Какву год жељу имаш биће испуњена.

— Ја немам никакве жеље. У благословеној снази пророка Сулејмана крије се цео мој живот и смрт.

— Немој да се противиш, — примети била је лепа девојка. Са тобом говори јединица Султана змија. Ти си ми сада спасао живот и ја те позивам да сада пођеш самном моме оцу. Ако те буде упитао шта желиш на име награде ти му рецн, ма колико га се буде противио да би желео да разумеш говор сваке животиње.

Они су кренули и ишли су све дотле док нису стигли до дворца Султана Змија Султан је већ данима са великом стрепњом очекивао своју вољену ћерку и када је најзад угледао његово срце је снажно закуцало од велике радости.

— Да није било овог честитог Муфтије, — рекла је девојка оцу, — ти данас не би имао више ћер.

Она је замолила оца да се захвали Муфтији на његовој великој доброти.

— Како да ти заблагодарим на твојој доброти. Реци ми своју највећу жељу, — рекао је султан.

— Ја немам никакве жеље. У благословеној снази пророка Сулејмана крије се цео мој живот и смрт.

Султан је међутим стално наваљивао па је на крају Муфтија попустио и рекао да му је жеља да нађе животињског говора.

— Ова твоја жеља може да ти донесе велику опасност, — рече султан. — Јер ако тајну своје амајлије будеш неком другом издао, тада се може лако догодити смрт.

Али Муфтија није одустао од своје жеље и он је од султана добио амајлију, која му је омогућила да разуме говор свију животиња.

*

Кад се враћао кући, он је обузет јаким умором легао под један кедар да спава. На грани су седела два гаврана и када је почео да ослушкује њихове речи, он је, у највећој мери изненађен чуо:

— Испод овог Муфтије крије се огромно благо, — рекао је један од гаврана и одлетео.

Муфтија је разумео гавранов говор и са својим двема рукама почео је да копа земљу на своме лежишту. Ту је сагледао огромно благо. Али он га није понео са собом, јер се плашио да ће га жена ако благо однесе кући упитати откуда му је то. И стога је решио да с времена на време долази на ово место и само по мало вади из ове ризнице.

*

Временом се сиромашни Муфтија обогатио и нико се у селу није чудио нити питао од куда му потиче то богатство. Једног дана Муфтија и његова жена пошли су на коњима у свој виноград. За време јахања Муфтија је јасно чуо разговор који је вођен између пастува и кобиле на којима су њих двоје јашили. Њихов разговор је био толико смешан, да се Муфтија није могао да уздржи од смеха. Пошто није имао никаквог разлога за смех, његовој жени се то учинило сумњиво и она га је упитала зашто се мало час смејао. Он јој је, сећајући се Султанове опомене, рекао да ће јој то тек сутра објаснити.

Сутрадан у зору, када се Муфтија шетао по своме дворишту патке су почеле да гагочу и он је ослушкивао њихов разговор.

— Ах, тешко нашем Муфтији, рекла је једна од патака. Ако он данас изда тајну своје амајлије, неће моћи да избегне смрт коју му је прорекао Султан змија.

— Тако му и треба, — приметио је један патак. — Жена не треба све да зна.

Муфтија гледајући живину по дворишту, која је непрекидно разговарала, ослушкивао је оне који су мудро говорили. И сва живина била је сагласна да ће њихов господар ускоро умрети ако буде својој жени одао тајну амајлије. На крају пришао је гомили кокоши, патака и гусака горди петао и упитао:

— Шта лармате? Чему се чудите?

— Ми сви сажаљевамо нашег госу јер он ће ускоро умрети.

— А какво га је зло задесило?

— Он жели својој жени да да тајну своје амајлије и тада ће доћи крај његовом животу.

— Ни мало не жалим ни животиње ни човека, — рекао је горди петао — који не уме да држи за узде своју брбљиву жену. Ја на своме ђубришту имам читав харем, па ипак кокошке чине оно што ја желим. Кад чују моју реч, оне завуку своје кљунове и ћуте. Ја жалим нашег госу Муфтију што би за љубав једне жене морао да умре.

Муфтија је чуо ове мудре петлове речи и када се вратио кући натакао је турбан на своју главу, счепао штап у руку и обузет неизмерном храброшћу дошао пред своју жену. Она се убрзо појавила и строгим гласом захтевала од свога мужа да јој каже зашто се синоћ смејао за време јахања на друму. Он јој је обећао да ће јој данас одати ту тајну.

Муфтија на то није одговорио ни једну реч већ је подигао свој штап и почео својски да удара своју бољу половину, не жалећи је ни мало. Сасвим се презној, када га је она почела да преклиње да престане са тучом.

Од тада је Муфтијина жена постала сасвим друкчија. Никада више није смела да изговори ни једну реч, ако је муж није упитао. А сутра дан Муфтија је пред верницима у џамији одржао говор како треба поступати са непослушним женама и он је препоручио као најбољи лек — штап.

РОМАН „НОВЕ ПОШТЕ“ 100

Детектив Пирмас на делу

Пјер Тонвил

После јела предложио је Пирмас набуситом адвокату, да одиграју партију бриџа у којој ће учествовати и капетан и бродски лекар. Тјер је прво са запрепашћењем погледао на часовник, који је већ показивао девет, али је напослетку, мрмљајући, рекао да нема ништа против тога. Г-па Андре и Смит отишли су на палубу.

Била је дивна, али прилично хладна пролетња ноћ, па је г. Смит пажљиво заогрнуо г-пу Андре... Покушавао је да започне неки разговор, али му то није полазило за руком, јер је ружна девојка непрестано замишљено зурила у воду, иако тамо није имало ништа да се види.

Одједном се поред њих створио г. Фошери, који је напустио кибицовање код карташког стола, јер је увидео да му оно неће донети никакве користи. Сем тога, ишао му је на живце г. Тјер, који је већ дотле добио четрдесет франака, па је због тога мало више галамио. Црвендаћ је упоредио трошкове које је издао за ту вечеру с оним што је тиме добио и био веома незадовољан са билансом.

У томе тренутку угледа пред собом свога новог шефа са г-цом Андре. Његов мозак је почео грозничаво да ради. Одмах је израчунао потовину, коју је имао у џепу, и одлучио да све стави одмах на једну карту. Ставио је прст на поморску капу и развукао своја широка уста од уха до уха.

— Сто франака, господине Смит, дајем да ће се догодити оно што ја мислим.

Млади човек с проседим залисцима тргнуо се из својих сањарија и неколико тренутака је збуњено гледао у црвендаћа. Затим је рекао само ово:

— Добили сте опкладу — па се брзо окренуо према г-ци Андре, загрлио је, наглим покретом скинуо јој страшне црне наочаре са њеног финог носића и бацио их у воду, затим је упио своје усне у мала сочна уста, која су била пред њим...

Ружна девојка није ни крикнула, нити се одупирала, него је изгубила свест за неколико тренутака. Тек када је Смит у својој срећној забуни дошао до уверења, да је то доста за почетак, она је дошла к себи и погледала га очима које су се светлиле од љутње, али пошто није ништа рекла, он се охрабрио.

— Учинила би ме срећним, ако бу напослетку хтела да уклониш и тај страшни ожиљак са лица! Не стоја ти нимало добро.

Она још увек није ништа одговорила, него је само нешто тражила по својој торбици, извадила једну малу бочицу и сунђер, поквасила сунђер са том течношћу и обрисала њиме лице и врат, затим се напудерисала и погледала Смита продирућим погледом неког великог инквизитора.

— Откада ти то знаш?

— У ствари још од оног кишног вечера, када смо заједно ишли на ону сјупштину, — призна он донекле збуњено.

— Тако — одговори она отворено. — То је била подмуклост која само теби прилично. А сада можеш да ме одведеш кући, јер би хтела да ти кажем своје мишљење о владању и твојој комедији, коју си играо.

Г. Фошери остао је отворених уста с испруженом руком, која се аутоматски затворила, када ју је дотакао Смит новчаницом од сто франака.

Крај.

Почев од 27 августа Нова пошта ће објављивати веома занимљив хумористичан и авантуристички роман под насловом

Доналдова књижевна каријера

од познатог енглеског романсијера Патрика Е. Бредфорда. Овај занимљиво интересантан роман одводи читаоце у далеке егзотичне крајеве и упознаје их са шароликим и често бурним и променљивим животом тамошњих људи. Овај роман обилује у наглим преокретима и приказује живот две млада пустолова који су у току својих смелих и не увек часних авантура, симпатични јер очајнички воде борбу за опстанак па ипак увек весело и са много хумора.

У оквиру романа »Доналдова књижевна каријера« развија се и епилог драме једног научника који је постао жртва похлепних и безпушних спекуланата, ловаца за златом. Најзанимљивије је у овом роману што главни јунак Доналд на оригиналан начин постаје књижевник и новинар и достиже незапамћену славу пред милионима читалаца а да при томе није никада написао ни реда, нити имао икакве везе са књижевношћу и журналистиком.

Читаоци Нове поште, љубитељи добрих и духовито писаних романа наћи ће у »Доналдовој књижевној каријери« пријатну и лаку разоноду која ће им пружити прилике да се за неколико минута пренесу у далеке крајеве где се за рат уопште не зна.

Данас

СУБОТА, 26 АВГУСТ.
Максим (Од. Преображ.), Зефирин.

*

БИОСКОПИ

АТИЛА: РАСКИНУТИ ОКОВИ
ЗРИЊИ: ЈЕДНА БУДАЛА СТВАРА СТОТИНУ
НЕМЗЕТИ: НА РУБУ ПРОВАЛИЈЕ
РАКОЦИ: КОБАН СУСРЕТ

*

ДЕЖУРНЕ АПОТЕКЕ

ГРОСИНГЕР, Мусолини улица 30, телефон: 27—40.

ПОПОВИЋ, II Ракоци Ф. ул. 124. телефон: 33—74.

#

РОЂЕНИ, ВЕНЧАНИ, УМРЛИ

Рођено: 4 женска детета.

Венчани: Д-р Шлагетер Нандор, лекар и Галбар Илона, домаћица.

Умрли: Домонски Јожеф, одојче, 4 месеца; Катица Бељански, домаћица 20 год.; Ева Крстоношић рођ. Милак, домаћица, 60 год.; Ђорђе Велић, бивши државни чиновник, 33 год.

*

ОДЛАЗАК И ДОЛАЗАК ВОЗОВА У УЈВИДЕКУ

ОДЛАЗАК ВОЗОВА:

За Сабадку—Будапешту 0.15 (брзи), 20.25 (путнички).
За Зомбор 2.00, 18.04.
За Паланку—Гомбош 13.25.
За Обече—Зента—Сегед 5.05, 17.57.
За Тител 6.12, 13.40.
За Петроварадин-Београд 5.30 (брзи)

ДОЛАЗАК ВОЗОВА:

Из Будапеште—Сабадке 4.15 (брзи), 17.42 (путнички).
Из Зомбора 7.35, 19.40.
Из Паланке: 9.18.
Из Обечеа—Зенте—Сегеда 9.26, 19.57
Из Титела 10.10, 17.55.
Из Београда 22.15 (брзи).

МОЖЕ ЛИ ПОРАСТ БИЉАКА ДА СЕ УБРЗА?

Зелене, несазреле биљке, са мало изузетка, требају много енергије из сунчаних зракова, која се, помоћу лисног зеленила, мења у хемиску енергију и служи за пораст и процват биљке. Погрешно би, међутим, било мислити да се биљке тим боље развијају што добивају више сунчане — светлосне — енергије. Као што је недавно научно упоређено, потреба биљака за севтлошћу зависи од њихових врста, а и околина њихова ту много утиче. Има, на пример, биљака — врста високих трава — код којих утицај светлости не броји ништа, међутим, уопште узето, биљке тропског порекла имају мање потребе за светлосним утицајем од биљака северног порекла. Та потреба је, дакле, прирођена особина, наследност, и зато поједине биљке и не могу да се прилагоде новим околностима, чије светлосне прилике не одговарају њиховој природи, па их не могу ни једноставно пресадити из једног подручја у друго. Тако, на пример, није успело пресађивање једне нарочито отпорне врсте боливијског кромпира у Европу: лишће му се, додуше, лепо развијало, али су гомољи остали мали.

Јечам, ако је само 12 сати изложен сунчаној светлости, струком порасте, али му клас остане неразвијен. Код појединих биљака се може вештачким осветљавањем (неонска, ултравиолетна светлост) постићи брз пораст. Тако је успело, на пример код детелине, да за 38 дана, уз подесно осветљење, не само потпуно израсте, него да оде и у семе. Несумњиво је да светлосни односи имају врло велики утицај на пораст биљке, али мора бити одређена мера за појединачне биљке, иначе је резултат негативан.

Како неурастеничари реагирају на ваздушне нападе

Једини случај благотворног утицаја ваздушног напада

Један истакнути будапештански лекар за нервне болести дао је сараднику »Пестер Лојда« занимљиве податке како се владају слабоумна и живчано оболела лица за време ваздушних напада.

— За науку значи необично откриће — изјавио је лекар — да се они, за које се могло да претпостави да ће у тренуцима опасности да изгубе и оно мало присутности духа, понашају баш обратно. При првим ваздушним нападима не малу брigу задавало нам је страховање да ће у болници да избије паника. У почетку је управа нашег завода дошла на идеју да у склоништу за опасније болеснике сагради мале ћелије, у које би се склонило по двоје, троје њих, наравно уз одговарајући надзор. Но ускоро смо увидели да то у пракси није изводљиво, прво због оскудице места, а ни проблем осталих болесника није тиме решен. Касније смо дошли на другу мисао, која се после показала као добра. У тренутку када преко радија дознамо да се опасност граду приближује, ми започнемо одмах са преношењем тешких болесника у једно од великих склоништа, која се, што су више унутра, све више снижавају и сужавају. Пацијенти се ту смештају у тако уске редове да нико од њих не може без помоћи болничара да напусти своје седиште. У близини уласка у склониште смештени су болесници са мање растројеним живцима.

— Иначе — рекао је даље лекар — искусили смо и то, да за наше страховање није било никакве основе, што нас је и саме изненадило. Највише наших болесника уопште не реагира на завијање сирене, као ни на детонације од експлозија бомби и на топовску паљбу. Напротив, имамо случај да је један од наших болесника који месецима болује од тешке меланхолије, и за све време лечења ни је проговорио ни једну реч, — оздравио за време једног од најјачих ваздушних напада на Будапешту. Било је то крајем јуна, кад је баш наш кварт био жестоко бомбардован. Тупе експлозије могле су у склоништу тачно да се разаберу. Темељни зидови грађевине тресли су се. Одједном се поменути болесник подигао са свог седишта, обратио се једном од болничара и замолио га да му се подели неко место у служби ваздушне одбране у заводу. Од то доба он може да се сматра излеченим. То је — завршио је лекар — извесно једини случај при коме може бити реч о благотворном утицају непријатељског ваздушног напада...

КЛИНИКА ЗА СПОМЕНИКЕ У МИЛАНУ

У Милану је недавно почела рад највећа клиника за споменике на свету. Стручњаци ове корисне установе прионули су, пре свега, да оправе око 300 оштећених копова, који су се налазили у чувеној миланској катедрали, а која је страдала од англосаксонских бомби. У радионицама ове клинике запослено је неколико десетина вајара и каменорезаца, а број градитеља и транспортних радника премаша стотине. Ова клиника се налази у државним рукама.

—000●000—

МАЛИ ОГЛАСИ

За 10 речи 2 динара, свака даља реч 15 ф. Који тражене службе имају 50% попусте

СЛУЖБА

ИСПИТАНИ МАШИНИСТА са вишегодишњом праксом тражи намештење код парног строја у кудељари или слично. Стјепан Дрваловски Петрец, Нађ Лајош ул. 17. 2831

ТРАЖЊА

ТРАЖИ СЕ МЛАЂИ КОЧИЈАШ-СЛУГА за фабрику Мокац Ђерђ, Фитехаз ул. 1. 2853

ПРИМАМ ОДМАХ ПОМОЋНИКА и ШЕГРТА за мешовиту трговину. Нека се јаве само Зомборци. бајша Војнић Иштванне, Зомбор, Хуњади ул. 3. 2854

ШЕГРТА ЗА ЛИМАРСКИ ЗАНАТ тражим. Дајем стан и храну. Милошевић Вељко, Зомбор, Арањгеренда ул. 4. 2856

ТРАЖИ СЕ ДОМАР И ДОМАРКА за РЕКС палату за 1 септембар. Упитати код Танурџића. 2802

КУПОВИНА

КУПИЛА БИХ МАЛОГ ВУЧЈАКА. Фризерска радња »Соња«. Телефон 31—29. 2836

ПРОДАЈА

ДВА НОВА БИРТАШКА ПУЛТА 160 цм. дужине за хлађење и точење пива и 2 вина на продају. Милошевић Вељко, Зомбор, Арањгеренда ул. бр. 4. 2857

ИЗДАВАЊА

НА САЈЛОВУ НАМЕРАВАМ ИЗДАТИ земљу у закуп у парцелама од 1 до 5 јутара. Интересенти нека се јаве: 1941 априла 13 ул. 29. 2858

ПОРЗОЛ

АРЗОПАЦ

средства за прашење житарица стигла су. Набавите своју потребу, док их има. Vu, evics György, комисионер, САБАДКА, Хитлер тог 5 Телефон 6-69 1772

Одговорни уредник и издавач: ВОЈИСЛАВ МАТИЋ
Ротациона штампа: »Уранија« штампарски завод (власник Јован Келемен), за штампарију одговара Јосип Франк, II Ракоци Ференц ул. 50 — Рукописи се не враћају

Тужним срцем јављамо свима рођацима и пријатељима да је наша мила и никад непрежаљена унука, сестра и нећака

Катица-Ремина Бељански

преминула 24 о. м. после краће али тешке болести.

Сахрана миле нам покојнице обавиће се у суботу, 26 о. м. у 3.30 часова по подне из капеле на св. Алмашком гробљу.

ОЖАЛОШЋЕНИ:

МАЈКА, сестра: ВЕРИЦА, ТЕТКЕ и остала родбина 2855

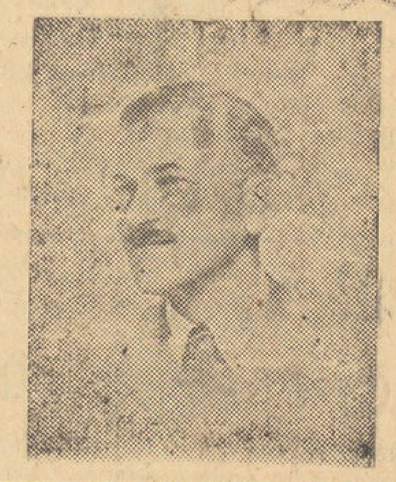

Тужним срцем и са превеликим болом у души извештавамо све рођаке, пријатеље и познанике да је наш мили брат, супруг и девер

Бура Велић

бив. пошт. чиновник

преминуо после дуге и тешке болести, 24 о. м. у 33 години живота, сахрана ће се обавити из капеле на св. Алмашком гробљу 26 о. м. у 17 часова.

ВЕЧАН МУ ПОМЕН!

Ујвидек, 24 августа 1944 године.

2852 **ОЖАЛОШЋЕНА ПОРОДИЦА**

Тужним срцем и са превеликим болом у души извештавамо све рођаке, пријатеље и познанике, да је мој мили супруг

МИЛОРАД - МИЛЕ САВИН

индустријалац

несретним случајем на раду у своме предузећу на дан 17-ог августа 1944 године у 30-тој години свога живота преминуо.

Тител, 22 августа 1944 године.

Неутешна супруга: ВУКОСАВА, син: РАДОВАН, кћи: МИЛИЦА и остала многобројна родбина. 2848